

Prof. Peter Jarvis (1937- 2018)

Τον Peter τον «γνώρισα» εξ αποστάσεως στα τέλη της δεκαετίας του 1980, λαμβάνοντας μια επιστολή από τον καθηγητή Peter Jarvis με την πρότασή του να γράψω το κεφάλαιο για την Ελλάδα στο βιβλίο που ετοιμάζε. Προσωπικά τον γνώρισα λίγα χρόνια μετά, σε μια ευρωπαϊκή ερευνητική ομάδα, στην οποία συμμετείχαμε. Χρειάστηκε, όμως, να περάσουν περισσότερα από δέκα χρόνια για να γνωριστούμε καλύτερα, όταν τον κάλεσα στα μέσα της δεκαετίας του 2000 να διδάξει στο Μεταπτυχιακό του Παιδαγωγικού Τμήματος στην Πάτρα.

Στα πλαίσια της φιλοξενίας του βρεθήκαμε οι δυο μας ένα βραδάκι σε μια παραλιακή ταβέρνα σε κατάσταση ελαφράς ευθυμίας. Ο Peter κάθε τόσο σχολίαζε ενθουσιασμένος: «Καταπληκτικό, απίστευτο, δεκάδες άνθρωποι πίνουν και συζητάνε δίπλα στη θάλασσα!». Ο ενθουσιασμός του με εντυπωσίασε και τελικά με έκανε να βιώσω ασυνήθιστα το συνηθισμένο. Μου έμαθε να απολαμβάνω τη κουβεντούλα και το κρασάκι δίπλα στη θάλασσα, μαζί με δεκάδες άγνωστους συνδαιτημόνες και την ελληνοπρεπή φασαρία μας.....

Καλό ταξίδι Peter.....

Να είμαστε καλά, να σε θυμόμαστε και να (ξαναδιαβάσουμε) τα βιβλία σου.....

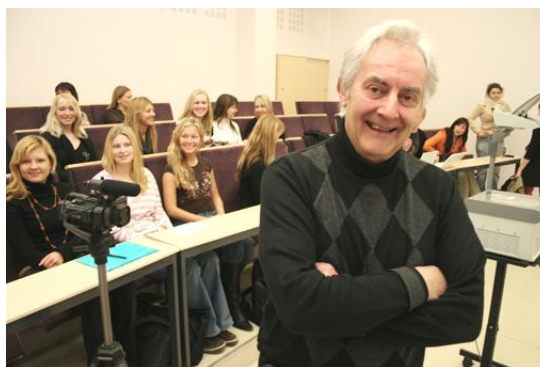
Δημήτρης Βεργίδης

Η ιστορία της ζωής του Peter Jarvis ξεκινά το 1937 στο Gillingham της επαρχίας του Kent της Μεγάλης Βρετανίας. Την εποχή των παιδικών χρόνων του Peter και μέχρι το 1984, η οικονομία της συγκεκριμένης πόλης ήταν συνδεδεμένη με τα ναυπηγεία του Chatham που ανήκαν στο Βασιλικό Ναυτικό. Η ναυπηγό-επισκευαστική ζώνη της περιοχής αποτελούσε τη βασική πηγή εργασίας για τον ενεργό πληθυσμό της ευρύτερης επαρχίας. Ο πατέρας του ήταν ναυπηγός, αλλά έχασε τη ζωή του σε αυτοκινητικό ατύχημα όταν ο Peter ήταν μόλις οκτώ ετών. Αυτό το γεγονός, σύμφωνα με τον ίδιο, ήταν καθοριστικό για τη ζωή του αφού η έλλειψη κάθε είδους κοινωνικής πρόνοιας για την οικογένειά του τον

οδήγησε να ξεκινήσει να εργάζεται καθημερινά με πλήρη σχεδόν απασχόληση από την ηλικία των εννέα ετών μέχρι την εποχή που τελείωσε το σχολείο. Το αποτέλεσμα αυτής της δύσκολης παιδικής και εφηβικής ζωής ήταν να μην επιτύχει στις αυστηρές σχολικές εξετάσεις του Βρετανικού συστήματος που θα του επέτρεπαν να συνεχίσει τις σπουδές του. Όπως χαρακτηριστικά μας είχε πει σε πολλές συνεντεύξεις του το σχολικό σύστημα τον απέρριψε και ταυτόχρονα τον απογοήτευσε.

Αναζητώντας μια επαγγελματική διέξοδο κατετάγη στην Βασιλική Αεροπορία όπου υπηρέτησε για τρία χρόνια. Την περίοδο αυτή και στο πλαίσιο της υπηρεσιακής εκπαίδευσης του, ένας από τους εκπαιδευτές του, τον ενθάρρυνε να προσπαθήσει για κάτι καλύτερο, αναγνωρίζοντας διορατικά σχεδόν τις πνευματικές του ικανότητες. Σύμφωνα και πάλι με τον ίδιο, αυτός ο εκπαιδευτής του άλλαξε τη ζωή, αφού ήταν η πρώτη φορά που ένας άνθρωπος του χώρου της εκπαίδευσης πίστευε στις δυνατότητές του και του έδειχνε τον δρόμο προς ένα διαφορετικό μέλλον από αυτό που προκαθόριζε η κοινωνική του καταγωγή.

Εμπνευσμένος από το παράδειγμα του εκπαιδευτή του αποφάσισε να ακολουθήσει έναν δρόμο που θα είχε ως βασικό στοιχείο την βοήθεια και την δεύτερη ευκαιρία προς τον συνάνθρωπο. Σύντομα παραιτήθηκε από την αεροπορία και μέσω της εκκλησίας των μεθοδιστών, λόγω έλλειψης άλλων οικονομικών πόρων, άρχισε έναν νέο κύκλο ζωής σπουδάζοντας αρχικά ποιμαντική ώστε να γίνει κληρικός. Ταυτόχρονα όμως με τις ποιμαντικές του σπουδές, επιστρέφει ως ενήλικος (και έγγαμος πλέον) μαθητής στα θρανία, ολοκληρώνει τη σχολική του εκπαίδευση και τελικά αποκτά το πρώτο του πτυχίο στη Θεολογία από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

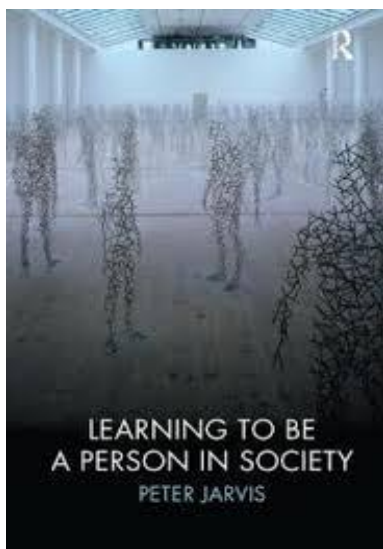
Στη συνέχεια, υπηρετεί για πολλά χρόνια ως πάστορας στο βιομηχανικό Sheffield εργαζόμενος πολλές φορές σε σκληρές συνθήκες και αντιμετωπίζοντας προκλήσεις και δύσκολες καταστάσεις, κυρίως με τις νεανικές συμμορίες της περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό και για να κατανοήσει καλύτερα το περιβάλλον που εργάζεται, σπουδάζει στο τοπικό πανεπιστήμιο κοινωνιολογία, και από αποκτά το δεύτερο πτυχίο του. Το 1969 διαφωνεί με την εκκλησία των μεθοδιστών, εγκαταλείπει τον κλήρο (αν και παρέμεινε μέχρι το τέλος σχεδόν της ζωής του κοσμικός ιεροκήρυκας) και ξεκινάει την ακαδημαϊκή του διαδρομή. Συγχρόνως με την πρώτη του εργασία ως λέκτορας κοινωνιολογίας στο Dudley College of Education, σπουδάζει στο πανεπιστήμιο του Birmingham από όπου αποκτά μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην κοινωνιολογία και αργότερα διδακτορικό τίτλο σπουδών στο ίδιο αντικείμενο από το πανεπιστήμιο του Aston.

Ο Peter Jarvis ήταν ο ίδιος ένα τυπικό παράδειγμα ενηλίκου εκπαιδευόμενου. Όλες του οι σπουδές έγιναν την εποχή της ενηλικιότητας του και ο ίδιος αντιμετώπισε όλα εκείνα τα εμπόδια που χαρακτηρίζουν τους ενήλικους εκπαιδευόμενους (οικογενειακές, κοινωνικές και επαγγελματικές υποχρεώσεις, απαιτήσεις των κοινωνικών ρόλων, κ.λπ.). Ήταν λοιπόν σχεδόν αναπόφευκτο να αφιερωθεί στην ανάπτυξη του χώρου μέσα στον οποίο είχε πολλά προσωπικά βιώματα και στον οποίον βρήκε και ο ίδιος μια δεύτερη ευκαιρία, αφού ως παιδί λαϊκής - εργατικής τάξης δεν μπορούσε να έχει ίσες ευκαιρίες για πρόσβαση στην εκπαίδευση στη Μεγάλη Βρετανία της μεταπολεμικής περιόδου.

Η ευκαιρία αυτή του δόθηκε το 1976, όταν και αναλαμβάνει θέση λέκτορα στο Τμήμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Πανεπιστημίου του Surrey. Στο πανεπιστήμιο αυτό έμεινε για όλη την υπόλοιπη ακαδημαϊκή του διαδρομή, στη διάρκεια της οποίας αφοσιώθηκε στην

ανάπτυξη της εκπαίδευσης ενηλίκων, της εκπαίδευσης από απόσταση και της δια βίου μάθησης, ενώ ήταν ιδιαίτερα παραγωγικός τόσο ως δάσκαλος όσο και ως ερευνητής. Εκεί ίδρυσε το πρώτο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στην εκπαίδευση ενηλίκων που προσφερόταν με τη μέθοδο της εκπαίδευσης από απόσταση.

Το συγγραφικό του έργο που στα τελευταία χρόνια της καριέρας του επικεντρώθηκε κυρίως στη κατανόηση της μαθησιακής διεργασίας και της φιλοσοφίας της εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα μεγάλο και καλύπτει όλο το φάσμα των θεωρητικών και πρακτικών ζητημάτων της εκπαίδευσης

ενηλίκων και της δια βίου μάθησης. Συνολικά είχε συγγράψει 20 βιβλία (17 μονογραφίες), έχει επιμεληθεί 16 συλλογικούς τόμους,

ενώ ακόμα ίδρυσε και είχε την ευθύνη έκδοσης του *International Journal of Lifelong Education* για 30 χρόνια. Ο Peter Jarvis είχε δημοσιεύσει εκατοντάδες άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Στα ελληνικά κυκλοφορούν

δύο βιβλία του και πολλά άρθρα του ενώ το υλικό του ΕΑΠ περιλαμβάνει πολλές από τις θέσεις και τις απόψεις του καθώς και μια σημαντική συνέντευξη που παραχώρησε για τους φοιτητές του ΕΑΠ. Μετά τη συνταξιοδότησή του, ίδρυσε το πανεπιστήμιο τρίτης ηλικίας στην πόλη που ζούσε και συμμετείχε ενεργά στις δραστηριότητές του. Ο Peter είχε ιδιαίτερη σχέση με την Ελλάδα. Επισκέφθηκε τη χώρα μας πάνω από δέκα φορές και ανταποκρινόταν πάντα σε κάθε κάλεσμά μας με ανιδιοτέλεια. Βοήθησε ιδιαίτερα την Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων με την παρουσία του, η οποία προσέδωσε στις δραστηριότητες της Ένωσης το απαραίτητο κύρος ώστε να γίνει αποδεκτή στους κύκλους της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας κοινωνίας της εκπαίδευσης ενηλίκων. Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο τον τίμησε το 2010 απονέμοντάς του τον πρώτο τίτλο επίτιμου διδάκτορα στην ιστορία του πανεπιστημίου.

Ο Peter πέρα από συγγραφέας, δάσκαλος, παγκόσμιας εμβέλειας στοχαστής, ερευνητής και ακαδημαϊκός ήταν ένας υπέροχος άνθρωπος που αγαπούσε πολύ την οικογένειά του και τους φίλους του. Ήταν πάντα πρόθυμος να συζητήσει με οποιονδήποτε κάθε θέμα που αφορούσε στην εκπαίδευση αλλά και την κοινωνία γενικότερα.

Ο Peter έφυγε από κοντά μας στις 20 Νοεμβρίου μετά από μια δύσκολη μάχη με τον καρκίνο στο σπίτι του στο Thatcham. Θα τον θυμόμαστε πάντα με αισθήματα αγάπης.

Προσωπικά, γνώρισα τον Peter το 1995, όταν σπούδαζα στο τμήμα που διοικούσε στο πανεπιστήμιο του Surrey. Η γνήσια αγάπη του για τον άλλο, η ευθύτητα, η βρετανική αίσθηση του χιούμορ, η απλότητά του και η αγάπη του για το καλό κρασί και το τένις (ο Peter ως έφηβος είχε φτάσει μέχρι την τελική φάση του Wimbledon) ήταν στοιχεία που οδήγησαν στο να αναπτυχθεί μεταξύ μας μια βαθιά φιλία που κράτησε από τότε και μέχρι τις τελευταίες μέρες της ζωής του. Παρά τη βαθιά θλίψη που νιώθω εδώ και μέρες για την απώλειά του, παρηγοριέμαι επειδή γνωρίζω ότι ο Peter έζησε μια πλήρη και ολοκληρωμένη ζωή στη διάρκεια της οποίας έδωσε και έλαβε ειλικρινή και γνήσια αγάπη από όλους τους ανθρώπους γύρω του. Έτσι κατά κάποιον τρόπο μπορώ να αποδεχτώ το γεγονός ότι δεν μπορώ πια να σηκώσω το τηλέφωνο και να μιλήσω μαζί του όπως συνήθιζα να κάνω για πολλά χρόνια...

Γιώργος Κουλαουζίδης

Ο Peter Jarvis υπήρξε ένας εξέχων στοχαστής και σπουδαίος άνθρωπος. Πολλοί από εμάς έχουμε ως παράδειγμα την περίφημη απάντησής του στην ερώτηση «Τι πρώτιστα σημαίνει να είναι κάποιος καλός εκπαιδευτής ενηλίκων;» «Να

είναι καλός άνθρωπος», είχε απαντήσει, «να έχει την διάθεση να υπηρετεί τους εκπαιδευόμενους-όχι να κυριαρχεί». Είχε βοηθήσει πολύ την Ένωση, όπως και πάρα πολλούς οργανισμούς εκπαίδευσης ενηλίκων σε όλο τον κόσμο, με κείμενα, ομιλίες, συμβουλές. Είχαμε την τιμή η τελευταία δημόσια ομιλία του να γίνει στη Λάρισα-Πόλη που Μαθαίνει, όπου είχαμε την ευκαιρία να του εκφράσουμε δημόσια την ευγνωμοσύνη μας. Χωρίς άλλα λόγια, αισθάνομαι την ανάγκη να μοιραστώ ένα email που έστειλε ο Jarvis το 2012 σε ανταπόκριση των ευχών μας για το Νέο Έτος, στο οποίο μπορεί κανείς να δει τον τρόπο επικοινωνίας που πάντα τον διέκρινε.

Dear Alexis,

Thank you so much for your e-mail of a week or so ago

I am sorry that I have not replied sooner but I have been without e-mail

The university system let me down

Today is the first day I have had e-mail for well over a week.

I have been thinking a lot about my friends in Greece recently- it has been very hard for you but I trust that all is well with you.

Life seems to fly by and as I get a little older I realize how important is friendship and I think so much of those people whom I am proud to call my friends and who I thank for their friendship and support.

It is now New Year's Eve- and as well we look into the future may next year bring you health and happiness.

May you find all the joy that you seek- and I hope we all experience peace and security. It would be my pleasure if chance enables us to meet during the year

Please give my regards and best wishes to your wife by this time

Take great care

Peter

Αλέξης Κόκκος

Σημείωση: Περισσότερα για το έργο και τη συνεισφορά του Peter Jarvis θα παρουσιαστούν με πιο επίσημο τρόπο από την Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων μέσα στην ακαδημαϊκή χρονιά που διανύουμε.